

UN CALENDARI DEL SEGLE XV.

Aquest es lo donatiu entregat per D. Joaquim Riera y Bertran.

Consisteix dit calendari en dotze fulletas de pergami plegadas y ficadas dintre d' un estutx de pell de cabra ó de pergami molt resistent, acaba en punta y té en sas duas caras menors un grabat de curvas enllassadas y en las duas majors vuyt recuadrets ab toschs resalts de fullatge ó *bestiari semblant las divisions dels quadros fetas á pols* y ab algun punxó ó estilet.

Dit calendari, quals fulletas tenen 1 decímetre y 11 centímetres de longitud y 74 centímetres de latitut, es manuscrit y format ab petita lletra gòtica, de modo que semblaria anterior, sí no s' observés que 's troba complertament arreglat en la distribució dels mesos, á la correcció Gregoriana.

Las dotze fulletas se plegan en tres parts per sa latitut y prolongantse algun tant sa compartició central presenta evident senyal de que per allí eran cusidas las unas fullas á las altrás. Fets los dos primers plechs se dobra de nou la fulla per sa longitud y en la part alta superior porta 'l nom llatí del més escrit ab vermelló.

Cada més comensa ab la inicial KL, lo nom del més y la indicació dels dias solars y de la lluna; se designan després los dias de la setmana per *a, b, c, d, e, f, g*, designant la *A* que 's troba trassada ab vermelló 'l diumenge. Lo cómput del días de cada més apareix fet per l' antich càlcul de calendas nonas é idus, y si be hi ha trassada una ratlla en lo pergami pera cada dia, son molts los que no portan designació de sant ó festa peculiar. Aixó es degut á las molts canonissacions ab posterioritat efectuadas ó á que lo rés no s' extenia tants dias als sants segons s' ha fet posteriorment.

Acabat cada mes, se troba la indicació de las horas de dia y de nit dintre del meteix.

Per últim, pera formar un cabal concepte d'aquest calendari, fixantse tal vegada per aquest medi son any ab precisió, apar util englobar aquí per mesos los sants y festivitats, que esmenta y son los següents:

Janer.—La Circuncisió del Senyor; Vuytada de St. Esteve, p. m.; Vuytada de St. Joan ap. y evgt.; Vuytada dels Sts. Ignocents; L' epifania del Senyor; St. Juliá y Sant Basili m. m.; St. Victoriá Ab.; St. Ilari conf.; St. Marcell P. y m.; St. Antoni Ab.; Sta. Prisca V.; SS. Fabiá y Sebastiá mm.; St. Agnès m.; St. Vicens m.; Sta. Emerenciana m.; St. Timoteo apl.; La conversió de St. Pau; St. Policarpi m.; St. Pau; Sta. Agnès; St. Vicens bisbe.

Febrer.—St. Ignaci bisbe y m.; La Purificació de Nostre Senyora; St. Blay bisbe y m.; Sta. Agata v. y m.; Sta. Dorothea v. y m.; Sta. Escolástica v. y m.; Sta. Eularia v. y m.; St. Valenti m.; Sta. Juliana v.; La càtedra de St. Pere; St. Matias apl.

Mars.—St. Emeteri y Celedoni mm.; Stas. Perpetua y

Felicitat v.; St. Gregori P. y conf.; St. Benet Ab.; La Anunciació de la Verge Maria, y la Resurrecció del Senyor.

Abril.—St. Ambrós y St. Isidoro bisbes; St. Avicena P. y m.; St. Jordi m.; St. Mateu evga.; St. Vidal m., y Sant Pere Martir de la ordre dels predicadors.

Maig.—St. Felip y St. Jaume aplos.; St. Atanasi b.; La invenció de la Sta. Creu; St. Joan davant de la porta llatina; La aparició de St. Miquel; SS. Godia y Epimach; Sant Pons m.; SS. Nereo y Achileo mm.; Sta. Potenciana verge; Sta. Catarina v.; St. Urbá P. y m.; St. Johan P. y mártir; St. Germá b.; Sta. Petronilla v.

Juny.—St. March P. y m.; SS. Primo y Feliciá m.; Sant Barnabé apl.; St. Antero conf.; SS. Gervasi y Protasi martirs, dejuni (dos dias); Lo naixement de St. Joan Baptista; St. Joan y St. Pau; St. Lleó P. (dejuni); Los apostols St. Pere y St. Pau; La commemoració de St. Pau.

Juriol.—St. Ibo levita; SS. Procs y Martiniá; La traslació de St. Martí; Vuytada de St. Pere y St. Pau; St. Marçal b.; Los Set germans; La traslació del St. Abad Benet; Sta. Margarida v.; Stas. Justa y Rufina v.; Sta. Práxedes verge; Sta. Madalena; Sta. Apolinar; Sta. Irene v. (dejuni); St. Jaume y St. Cugat aplos.; SS. Nasari, Cels y Víctor.

Agost.—Las cadenas de St. Pere y St. Felis; St. Esteve preb.; La invenció de St. Esteve pr. m.; St. Domingo preb. y conf.; La transfiguració del Senyor y SS. Just y Pastor; St. Romá m. (dejuni); St. Llorens m.; St. Tiburci; St. Hipólit (dejuni); La assumpció de Sta. Maria; Los vuyt sants coronats; St. Agapito m., St. Bernat conf.; Vuytada de Sta. Maria (dejuni); St. Bartomeu apl.; St. Agustí b. y conf.; La degollació de St. Joan; St. Felix; Vuytada de St. Bartomeu.

Setembre.—Los set germans martirs; St. Antoni m.; Octava de St. Agustí; La Nativitat de Ntra. Senyora; Sant Gregori; SS. Proto y Jacinto mm; La exaltació de Santa Creu y St. Corneli; Vuytada de Sta. Maria (dejuni); Sant Mateu apl. y evga.; St. Maurici y companys mm.; Sant Joan b. y m.; SS. Cosme y Damià; La dedicació de Sant Miquel; St. Geroni preb.

Octubre.—St. Remigi b.; St. Francisco; St. Dionis martir; St. Lluch evga.; Sta. Julia v.; St. Crisant m.; SS. Simon y Judas apls.

Novembre.—La festa de tots los Sants; La conmemoració dels difunts; St. Vidal agrícola y m.; Los signes de la Passió del Senyor; St. Mari b. y conf.; Sta. Potenciana v. y m.; Sta. Cecília v.; St. Climent P.; St. Gregori martir; Sta. Caterina v.; St. Sadurní b. y St. Andreu Apl. (dejuni).

Desembre.—Sta. Bibiana; Sta. Bárbara v.; St. Nicolau b. y conf.; St. Ambrós b.; Sta. Leocadia v.; St. Eularia v.; St. Tomás apl. (dejuni); Lo naixement del Senyor; St. Esteve pro m.; St. Joan apl. y evga.; La degollació dels SS. Inocents. (Quedan dos dias ab los sants illegibles).

Revesteix com havem dit aquest calendari notable caràcter arcaich fins considerat dintre de sa época, y además de suposarlo catalá per diferents sants que designa, per sa pulcritud minuciosa y demás circunstancias es molt de presumir que era un calendari monacal.

EDUART TÁMARO.